
Parapanchashika or Anuttaraprakasha Panchashika

परापञ्चाशिका अथवा अनुत्तरप्रकाशपञ्चाशिका

Document Information

Text title : Parapanchashika or Anuttaraprakasha Panchashika

File name : parApanchAshika.itx

Category : shiva, kAshmIrashaivadarshanam

Location : doc_shiva

Transliterated by : Ruma Dewan

Proofread by : Ruma Dewan

Latest update : July 20, 2022

Send corrections to : sanskrit@cheerful.com

This text is prepared by volunteers and is to be used for personal study and research. The file is not to be copied or reposted without permission, for promotion of any website or individuals or for commercial purpose.

Please help to maintain respect for volunteer spirit.

Please note that proofreading is done using Devanagari version and other language/scripts are generated using **sanscript**.

July 20, 2022

sanskritdocuments.org

परापञ्चाशिका अथवा अनुत्तरप्रकाशपञ्चाशिका

॥ ॐ नमोऽनुत्तरप्रकाशशङ्कराय ॥

अङ्गत्रिमासमार्शप्रकाशैकधनः शिवः ।

शक्त्या विमर्शवपुषा स्वात्मनोऽनन्यरूपया ॥ १ ॥

शिवादिक्षितिपर्यन्तं विश्वं वपुरदञ्चयन् ।

पञ्चकृत्यमडानाट्यरसिकः क्रीडति प्रभुः ॥ २ ॥

पृथगर्थमर्थवत्ता विश्वविश्वशरीरयोः ।

न विश्वविश्ववपुषोर्भिन्नता कापि तात्त्विकी ॥ ३ ॥

भेदे सत्तास्फुरत्ताभ्यां भिन्नं किं तु जगद्भवेत् ।

सत्तास्फुरत्तासम्बन्धात्सत्ता भानं य तन्न येत् ॥ ४ ॥

असतः किं सतस्ताभ्यां सम्बन्धः सोऽयमिष्यते ।

स्वरूपलाभसुलभः सम्बन्धो नल्यवस्तुनः ॥ ५ ॥

न लब्धरूपसम्बन्धे ताभ्यां किं विदपेक्ष्यते ।

अपेक्षायामवस्थानं न स्यादेतस्य किञ्चन ॥ ६ ॥

स्वभावतः स्फुरत्ता य सत्ता य न विनाशिनी ।

विनाशानभ्युपगमे जऽतापि निवर्तते ॥ ७ ॥

ततो गत्यन्तराभावाच्चिदेव परिशिष्यते ।

सतश्चिदैक्यं प्रकृतं कदा चिन्न निवर्तते ॥ ८ ॥

प्रकाशोऽनन्यतो भावः स्वात्मन्योल्लासकेवलः ।

परिछिन्नात्मिका शक्तिः शम्भोर्विश्वातिशायिनः ॥ ९ ॥

यत्प्रकाशात्मकं सर्वं तमःकेवलतां गतम् ।

यस्य किञ्चिज्जगदेतत्प्रकाशादतिरिच्यते ॥ १० ॥

विमृश्यसरणीं प्राप्समित्येषा तात्त्विकी मतिः ।

अवभासैकतानानां मतिरेकात्र साक्षिणी ॥ ११ ॥
 किं प्रमाणैर्वराकैस्तैश्चिदानुप्राणितात्मभिः ।
 नखि वैकर्तनं ज्योतिर्दीपालोकमपेक्षते ॥ १२ ॥
 शक्तिपातपवित्रेऽस्मिन्धीतत्त्वे च परीक्ष्यताम् ।
 आदर्शविमलाभोगे न तु सर्वं प्रकाशते ॥ १३ ॥
 एत्थं चिदात्मकं सर्वं षट्त्रिंशद्भेदतत्त्वतः ।
 आदौ शुद्धात्मकं तत्त्वं पञ्चधा तमसः परम् ॥ १४ ॥
 शिवः शक्तिश्च सादाभ्यमीशो विद्येति बिद्यते ।
 अक्षादिशान्तवर्णात्मानिरमायि शिवेन तु ॥ १५ ॥
 कलाविद्यारागकालनियतिर्बन्ध उच्यते ।
 मायापूर्वो वकारादिक्षकारान्ताक्षरात्मकः ॥ १६ ॥
 पुमाञ्शक्तिर्मनो बुद्धिरलङ्कारादिपञ्चकम् ।
 श्रोत्रादिपञ्चकं तादि टादि वागादिपञ्चकम् ॥ १७ ॥
 तन्मात्रपञ्चकं चादि कादि व्योमादिपञ्चकम् ।
 सिसृक्षोः प्रथमस्यन्दः शिवतत्त्वं विभोः स्मृतम् ॥ १८ ॥
 एतैव सापरिभलाना शक्तितत्त्वमुदञ्चयन् ।
 स्वेच्छया सूचितं विश्रमाच्छाद्यालन्तया स्थितम् ॥ १९ ॥
 स एव तत्त्वं सादाभ्यं सर्वानुग्रहणोद्यतम् ।
 स अवेश्वरतत्त्वं स्यात्पश्यन्विश्रमिदन्तया ॥ २० ॥
 एदन्तालन्तयोरैक्यमिति विद्या निगद्यते ।
 स्वाङ्गकल्पेषु भावेषु मायातत्त्वं विभेदधीः ॥ २१ ॥
 मायागृहीतसङ्क्षोभः शिवः पुन्तत्त्वमुच्यते ।
 अयमेव छि संसारी जिवो लोक्तैव दृश्यते ॥ २२ ॥
 ज्ञात्वकर्तृत्वपूर्णात्वनित्यत्वान्यस्य शक्तयः ।
 तत्सङ्क्षोभ्यात्सङ्क्षुचितः कलाधात्मतया मतः ॥ २३ ॥
 मायात्मकं कला नाम किञ्चिद्वर्तृत्वकारणम् ।
 विद्या किञ्चिज्ज्ञातेतू रागोऽभिष्वङ्गकारणम् ॥ २४ ॥

कालः परिच्छेदकरो नियतिश्चेदमेव मे ।
 कर्तव्यं नान्यदित्येषा व्यवस्था यन्त्राणाङ्कृतिः ॥ २५ ॥
 प्रकृतिर्गुणासाम्यं स्यादलङ्कारादिजन्मभूः ।
 अलं ममेदमित्येतद्बुद्धिभेदतुरलङ्कृतिः ॥ २६ ॥
 बुद्धिरध्यवसायस्य कारणां निश्चयात्मनः ।
 सङ्कल्पस्य विकल्पस्य बीजं मन उदीर्यते ॥ २७ ॥
 वचनादेश्च शब्दादेर्वागादिश्रवणादिकम् ।
 कारणां श्रवणादीनां ग्राह्यं तन्मात्रपञ्चकम् ॥ २८ ॥
 आकाशाद्यवकाशादिकाराणां भूतपञ्चकम् ।
 परापराशक्तिमये शुद्धे विद्यादिपञ्चकम् ॥ २९ ॥
 तदन्यदपराशक्तिरित्येतत्त्वमीरितम् ।
 एतं देवी परा शक्तिः शुद्धाशुद्धाध्वगर्भिणी ॥ ३० ॥
 पृथिव्यादीनि तत्त्वानि यदा लीनानि कारणे ।
 तदा कारणमात्राणि बहिरुद्भूते विभुः ॥ ३१ ॥
 अनुत्तरेच्छे उन्मेष आनन्देशनमूनता । (उन्मेषे)
 छियेच्छाज्ञानशक्तीनां सत्ता योच्छूनता य षट् ॥ ३२ ॥
 एतेशानन्तराऽड्वा स्फुटास्फुटजगन्मयी । (स्फुटास्फुटजगन्मयाः)
 यत्वारः परतो वर्णाः षण्ढात्मानः प्रयोदिताः ॥ ३३ ॥ (षण्ढात्मानः, षट् + आत्मनः)
 अनुत्तरानन्दऽड्वा स्फुटस्फुटजगन्मयाः ।
 यत्वारः परतो वर्णाः षण्ढात्मानः प्रयोदिताः ॥ ३४ ॥ (षण्ढात्मानः)
 अनुत्तरानन्दशाक्तिस्त्रिकोणाङ्कृतियोगतः ।
 तथैवोनेषयोगेन क्रियाशक्तेः स्फुटं वपुः ॥ ३५ ॥
 उक्तं त्रिशक्तिसङ्घट्टात्त्रिशूलं द्वैतधस्मरम् ।
 परस्परविरोधे तु कार्येषु प्रविरोडति ॥ ३६ ॥
 न कथञ्चिदुपादेयमासां रूपमिदं भवेत् ।
 भिन्दुर्वेधस्य संस्कारो विमर्शः सर्ग एत्यसौ ॥ ३७ ॥
 कलाषोऽशकाकारा शक्तिर्विजयते परा ।
 तिथयः प्रतिपत्पूर्वाः पञ्चदशेति माथया ॥ ३८ ॥

सूर्यायन्द्रमसौ स्वान्तश्चरन्तौ स्थितिखेतवे ।
यथा विमर्शवपुषः सर्गस्याद्याः कलाः स्मृताः ॥ ३८ ॥
द्विधेयं मातृका देवी बीजयो-न्यात्मना स्थिता ।
नित्यप्रवृत्तशृङ्गाटवपुर्विभ्रस्य जन्मभूः ॥ ४० ॥
दृष्टयं बीजमेतस्यां सारं यत्तत्परं मडः ।
वटबीजे यथा वृक्षस्तथात्र निहितं जगत् ॥ ४१ ॥
विद्यार्थमाणो नैवेदं कारणादतिरिच्यते ।
मृदाद्वेः कलशादीनां तत्त्वं नान्यन्निरूपणं ॥ ४२ ॥
धत्याहुस्तत्त्ववादिन्यः श्रुतीनामन्तिमा गिरः ।
धदं सर्वं सदेवासीदत्रे धति विनिश्चयात् ॥ ४३ ॥
सत्तावायिनि बीजेऽस्मिन्भाति माया त्विदं जगत् ।
विलुप्तप्रत्ययाकारमेतत्स परिशिष्यते ॥ ४४ ॥
ततो ज्ञानडियासारविद्येश्वरसदाशिवः ।
शक्तित्रिशूले लीयन्ते यतुर्दशकलात्मनि ॥ ४५ ॥
उर्ध्वाधः सृष्टिवपुषि सर्वं लीनमतः परम् ।
धत्थं परस्यां संवित्तौ सर्वं सङ्कुचितं क्मात् ॥ ४६ ॥
अथवा मनसातीते यत्र क्वापि निरञ्जने ।
षट्त्रिंशत्तत्त्वलहरीकलडातीतगोचरे ॥ ४७ ॥
विश्वात्मनि मडामन्त्रे स्वभावे सा विलीयते ।
कुतश्चिन्मथिते धाम्नि धीमे केनापि डेतुना ॥ ४८ ॥
सर्वं डविरिदं जुह्वन्न दारिद्यैण पीडयते ।
पञ्चपञ्चात्मकं विश्वं पञ्चस्पन्दविश्वमितम् ॥ ४९ ॥
सङ्क्षोययत्यरामर्शात्सामान्यस्पन्दकेवलम् ।
अडमि प्रलयं कुर्वन्निदमः प्रतियोगिनः ॥ ५० ॥
पराकमपरो भुङ्क्ते स्वभावमशिवापडम् ॥
धति षडधिकत्रिंशद्भेदप्रसङ्गजगत्तनुः
प्रसरति मडाशक्त्युल्लेखविचित्रमडापटी ।

जयति बहुशः स्यन्दाकारा परा सिद्धनुत्तरा

विमृशत जनाः किं नो भूयः स्वभावाविजृम्भितम् ॥

॥ इति श्रीमदाधनाथविरचिता अनुत्तरप्रकाशपञ्चाशिका समाप्ता ॥

For shlokas 32 and 33, the reference text mentions:

अनुत्तरेत्यादित्रिपदैश्वर्यासङ्गत्या पाठाशुद्धिः प्रतिभाति ।

The respective lines of shlokas are found to have been cross-referenced in the commentary of “yoginI hRRidayam” (by Pt. Vrajavallabha Dwivedi) and have been added from there.

Two Sharada manuscripts of this composition are having some differences amongst themselves as well as with cross referenced shloka in the above-mentioned commentary of “yoginI hRRidayam” wrt some words in these lines.

Readers can consult subject experts and/or study further to derive their own inference.

Encoded and proodread by Ruma Dewan

——
Parapanchashika or Anuttaraprakasha Panchashika
pdf was typeset on July 20, 2022

——
Please send corrections to sanskrit@cheerful.com

